

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Pavla Molka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobkyně: **D. D.**, zast. Mgr. Eduardem Benešem, advokátem se sídlem Na rozcestí 1434/6, Praha 9, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 9. 8. 2018, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 5. 9. 2019, č. j. 2 Ad 30/2018 - 81,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**

II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovenému zástupci žalobkyně, Mgr. Eduardu Benešovi, advokátu se sídlem Na rozcestí 1434/6, Praha 9, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování žalobkyně v řízení o kasační stížnosti ve výši 4 719 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Česká správa sociálního zabezpečení, pracoviště pro Prahu a střední Čechy, rozhodnutím ze dne 9. 8. 2018, č. j. X, zamítla námitky žalobkyně a potvrdila rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení (dále jen „žalovaná“) ze dne 3. 5. 2018, č. j. X, jímž byla žalobkyni podle § 56 odst. 1 písm. e) a § 41 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), od 22. 5. 2018 snížena výše invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně na invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně.

[2] Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) rozsudkem ze dne 5. 9. 2019 zamítl žalobu žalobkyně. V rámci přezkumu správnosti zjištění jejího zdravotního stavu nechal městský soud Posudkovou komisi Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) v Praze a v Plzni vypracovat posudky. Posudkové komise zasedající v řádném složení vymezily shodně s posudkovým lékařem žalované jako příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu dězu levého kolenního kloubu v důsledku postižení a operačních zákroků uvedených

v posudcích. Shodně hodnotily i procentní míru poklesu pracovní schopnosti, zvýšily ji na celkových 60%. Posudková komise MPSV v Plzni se rovněž vyjádřila k validitě posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti žalobkyně v posudku o invaliditě ze dne 17. 4. 2014, kterým byla žalobkyně posouzena jako invalidní ve třetím stupni, se závěrem, že se jednalo o posudkové nadhodnocení, neboť z ortopedického vyšetření ze dne 27. 2. 2014, ze kterého bylo při posuzování zdravotního stavu žalobkyně vycházeno, nevyplývá, že se jednalo o zvlášť těžké postižení pohybových schopností a celkové výkonnosti.

[3] Všechny posudky se shodují v závěru o zdravotním stavu žalobkyně, jsou komplexní a dostatečně odůvodněné, a městský soud z nich proto vyšel. Zároveň vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, tedy ke dni 9. 8. 2018. Ke změnám ve zdravotním stavu nastalým po tomto dni, na které žalobkyně v průběhu soudního řízení poukázala a dokládala je lékařskými zprávami, nemohl přihlídnout a uvedl, že tyto změny mohou být předmětem posouzení na základě nové žádosti o změnu výše invalidního důchodu.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření ke kasační stížnosti

[4] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadla rozsudek městského soudu kasační stížností, jejíž důvody podřadila pod § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[5] Poukázala na to, že městský soud nezohlednil aktuální lékařské zprávy, které dokládají výrazné zhoršení jejího zdravotního stavu (zejména zprávy ze dne 25. 6. 2019 a 5. 8. 2019). Tyto zprávy nebyly v posudcích posudkových komisí zohledněny. Také bylo rozhodnuto bez její osobní účasti a bez jejího vyšetření.

[6] Podkladem pro rozhodnutí správního orgánu I. stupně byl posudek ze dne 22. 3. 2018, ze kterého vyplývá, že její zdravotní stav se nezměnil. Správní orgán I. stupně však rozhodl podle § 56 odst. 1 písm. e) zákona o důchodovém pojištění, podle kterého se změnila skutečnost rozhodné pro výši důchodu nebo pro nárok na jeho výplatu. Jestliže chtěl správní orgán I. stupně snížit výši jejího důchodu z důvodu nesprávného vyměření a nadhodnocení v minulosti, měl postupovat podle § 56 odst. 1 písm. c), nikoliv podle § 56 odst. 1 písm. e) zákona o důchodovém pojištění.

[7] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že nové zdravotní zprávy dokládající zhoršení zdravotního stavu stěžovatelky v poslední době nemůže soud zohlednit a kasační stížnost je nedůvodná.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“) posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[9] Posouzení zdravotního stavu a souvisejícího zbytkového pracovního potenciálu je věcí odborně medicínskou, k níž nemá správní soud potřebné odborné znalosti, a proto se vždy obrací k osobám, které jimi disponují, aby se k těmto otázkám vyjádřily. Pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost fyzických osob MPSV, které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise,

pokračování

jak vyplývá z § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (srov. rozsudek NSS ze dne 30. 1. 2004, č. j. 5 Ads 34/2003 - 82, č. 526/2005 Sb. NSS). V posudku takové odborné lékařské komise hodnotí nejenom celkový zdravotní stav a zachované pracovní schopnosti pojištěnce, nýbrž se v něm zaujímají i posudkové závěry o invaliditě, jejím vzniku, zániku či dalším trvání. Při odnětí dávky důchodového pojištění podmíněné dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem nebo při přiznání invalidního důchodu pro invaliditu nižšího stupně musí navíc posudková komise zdůvodnit zánik či snížení stupně invalidity, a to buď zlepšením zdravotního stavu posuzovaného, nebo posudkově významnou stabilizací, eventuálně musí uvést, co ji jinak vedlo k tomu, že již posuzovaného nepokládá za invalidního či za invalidního pro vyšší stupeň invalidity. Tento posudek je tedy v přezkumném soudním řízení stěžejním důkazem, na nějž je správní soud při nedostatku odborné erudice odkázán, a proto je zapotřebí klást zvýšený důraz na jeho jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost. Posudek, který se zpracovává v řízení o žalobě proti rozhodnutí o odnětí invalidního důchodu či o přiznání invalidního důchodu pro invaliditu nižšího stupně, lze však považovat za úplný a přesvědčivý jen v případě, že se v něm posudková komise vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédne k potížím udávaným žalobcem, vysvětlí důvod zániku nebo snížení stupně invalidity a tyto posudkové závěry jednoznačně a konkrétně zdůvodní. Případné chybějící či nepřesně formulované náležitosti posudku, které způsobují jeho nepřesvědčivost nebo neúplnost, nemůže správní soud nahradit vlastní úvahou, jelikož pro to nemá potřebnou odbornou erudici (srov. rozsudky NSS ze dne 28. 8. 2003, č. j. 5 Ads 22/2003 - 48, ze dne 25. 11. 2003, č. j. 5 Ads 42/2003 - 61, č. 800/2006 Sb. NSS, nebo ze dne 9. 2. 2006, č. j. 6 Ads 25/2004 - 58).

[10] NSS na základě posudků vypracovaných posudkovou komisí MPSV v Praze a v Plzni, stejně jako posudků vypracovaných žalovanou, dospěl k závěru, že zdravotní stav stěžovatelky posoudily komplexně na základě úplné zdravotnické dokumentace i s přihlédnutím ke všem jí tvrzeným obtížím, a to ve vztahu k období, kdy bylo vydáno žalobou napadené rozhodnutí. Všechny posudky se shodují ve stanovení klinické diagnózy stěžovatelčina onemocnění i ve stanovení procentní míry jejího poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti.

[11] Jak správně uvedl městský soud, posudkové komise nemohly vycházet ze zdravotních zpráv, které byly vydané až po rozhodnutí žalované, tedy po 9. 8. 2018, neboť městský soud přezkoumával rozhodnutí žalované podle skutkového stavu v době jeho vydání podle § 75 s. ř. s. Nové zdravotní zprávy, které stěžovatelka rovněž doložila ke kasační stížnosti, mohou být předmětem posouzení až po podání nové žádosti o změnu výše invalidního důchodu.

[12] Neobstojí rovněž námitka stěžovatelky spočívající v tom, že nemohla být přítomna lékařskému posuzování svého stavu. Podle rozsudku NSS ze dne 7. 5. 2014, č. j. 3 Ads 86/2013 - 29, platí, že „[n]ení přítomnost posuzované osoby nutná, pokud byl její zdravotní stav dostatečně zjištěn předchozím vyšetřením a její přítomnost při jednání komise by mohla mít význam pouze jako orientační či doplňkové vyšetření zdravotního stavu žadatele.“ Zdravotní stav stěžovatelky byl správnímu orgánu I. stupně dostatečně znám a byl doložen mnoha zdravotními zprávami, které zohlednili lékaři z posudkových komisí při svém zkoumání. I podle NSS měla za daného skutkového stavu posudková komise dostatečné podklady k tomu, aby mohla zdravotní postižení stěžovatelky posoudit úplně a objektivně, a také aby toto své posouzení mohla jasně, srozumitelně a přesvědčivě odůvodnit. To se také stalo. Důvodem snížení invalidního důchodu byla skutečnost, že dřívější navýšení invalidního důchodu podle invalidity třetího stupně bylo důsledkem posudkového nadhodnocení, na čemž se shodly všechny posudkové komise v projednávané věci.

[13] NSS se nemohl zabývat stěžovatelčinou námitkou, podle níž správní orgán I. stupně ve věci rozhodl podle nesprávného zákonného ustanovení, neboť měl místo podle § 56 odst. 1 písm. e) postupovat podle § 56 odst. 1 písm. c) zákona o důchodovém pojištění. Tato námitka totiž nebyla namítána v řízení před městským soudem. Podle § 104 odst. 4 s. ř. s. není kasační stížnost přípustná, opírá-li se jen o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103 s. ř. s., nebo o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. NSS již v rozsudku ze dne 25. 9. 2008, č. j. 8 Afs 48/2006 - 155, č. 1743/2009 Sb. NSS, zdůraznil, že § 104 odst. 4 s. ř. s. nesleduje restriktci práv fyzických a právnických osob na přístup k soudní ochraně, nýbrž zachování kasačního charakteru řízení o kasační stížnosti. Pokud by bylo v řízení o kasační stížnosti připuštěno uplatnění právních novot, vedlo by to k popření kasačního principu, který se uplatňuje v řízení o tomto mimořádném opravném prostředku.

IV. Závěr a náklady řízení

[14] Z výše uvedeného vyplývá, že napadený rozsudek městského soudu není nezákonný z důvodů namítaných v kasační stížnosti. Proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

[15] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1, větu první, ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatelka ve věci neměla úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaná měla ve věci plný úspěch, ovšem podle § 60 odst. 2 s. ř. s. nelze přiznat náhradu nákladů řízení správnímu orgánu ve věcech důchodového pojištění.

[16] Usnesením NSS ze dne 5. 11. 2019, č. j. 9 Ads 289/2019 - 21, byl stěžovatelce ustanoven zástupcem z řad advokátů Mgr. Eduard Beneš, advokát se sídlem Na rozcestí 1434/6, Praha 9. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud přiznal ustanovenému zástupci odměnu za tři úkony právní služby, a to převzetí a příprava zastoupení, další porada s klientkou a písemné podání ve věci samé (§ 11 odst. 1 písm. b), c) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů] v celkové výši 3 000 Kč [§ 9 odst. 2 a § 7 bod 3. téže vyhlášky], k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 900 Kč [§ 13 odst. 4 téže vyhlášky]. Ustanovený zástupce je plátcem daně z přidané hodnoty, a odměna se proto zvyšuje o tuto daň ve výši o 819 Kč. Celková odměna tedy činí částku ve výši 4 719 Kč, která mu bude vyplacena do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. března 2020

JUDr. Radan Malík
předseda senátu